

Entre la propaganda i la desprotecció

Superada la bogeria del ciment que va acompanyar la bombolla immobiliària –si bé no deslliurats de les seues conseqüències–, noves amenaces collen l'ecosistema al País Valencià. La deficient tutela dels parcs naturals, l'erràtica política de gestió dels boscos i la desprotecció de les zones humides en són només algunes.

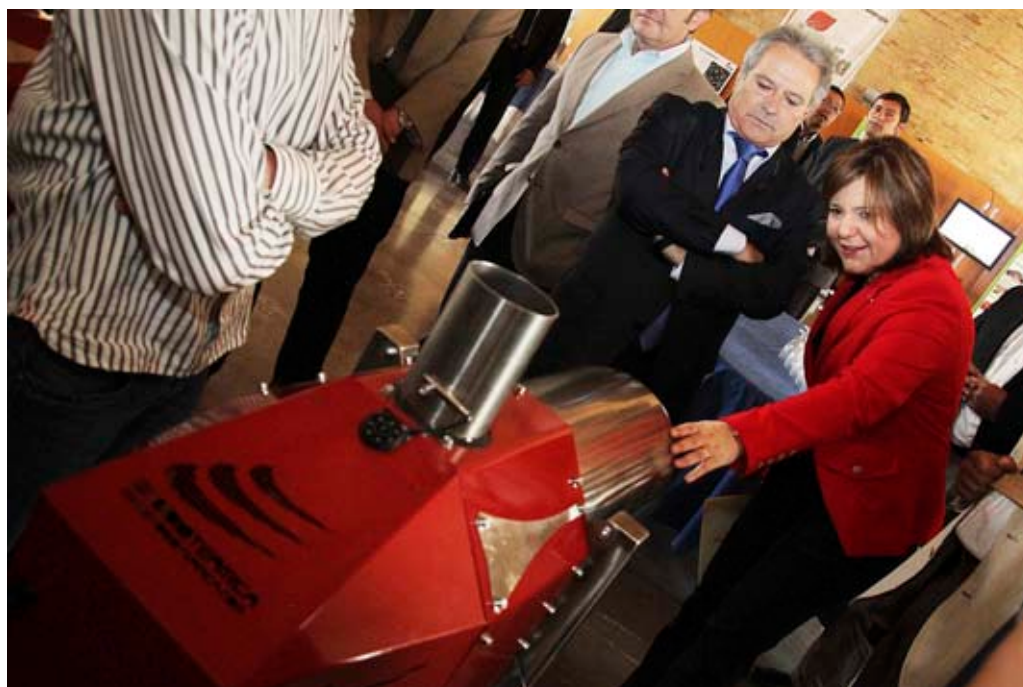
A bans que Alberto Fabra decidira tancar Canal 9, difícilment passava un dia sense que al telenotícies apareguera una notícia patrocinada per la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient. La solta d'un exemplar de tortuga en perill d'extinció, la inauguració d'un sender en un paratge natural o l'obertura d'un taller didàctic sobre natura eren l'excusa perquè el conseller de torn (de Fernando Modrego a Isabel Bonig, passant per González Pons o Rafael Blasco) es plantificara al saló de les llars valencians per explicar les bondats de la gestió mediambiental del Partit Popular. A colp d'acció propagandística s'ha creat la imatge d'un verger on home i natura conviuen en total harmonia i on els conflictes mediambientals són anecdòtics. Només dins d'aquesta estratègia propagandística s'explica l'entosudiment de la consellera Isabel Bonig a reiterar que “som la segona comunitat autònoma amb més parcs naturals declarats” i que “el 40% del territori està protegit”. El que no diu la consellera és que aquesta comptabilització també suma els LIC (Llocs d'Importància Comunitària) i els ZEPA (Zones d'Especial Protecció per a les Aus), àrees que, en realitat, no gaudeixen d'instruments de conservació ni de gestió.

Un diagnòstic ràpid de la situació mediambiental a casa nostra ens deixa més ombres que clars. Les travetes legislatives a la protecció dels parcs naturals; els titubejos a l'hora de blindar el territori a pràctiques com el *fracking*

(vegeu mapa a les pàgines 12 i 13); la manca de recursos efectivament aplicats; i, sobretot, l'absència d'una estratègia mediambiental que amare tots els camps de l'acció política del Consell obliguen a ser cautes a l'hora de valorar les fites que, dia sí, dia també, anuncia un Govern que en l'etapa de la voracitat immobiliària va donar barra lliure als especuladors. Segons l'estudi europeu Corine Land Cover, en el període que va de 2000 a 2005, al País Valencià es va construir el

10,66% de la franja dels dos primers quilòmetres de litoral. Si s'amplia la mirada des de la franja de la costa a cinc quilòmetres terra endins, la superfície que fou ocupada per infraestructures, plans urbanístics o polígons industrials va augmentar d'un 44,7%, segons l'Observatori de la Sostenibilitat d'Espanya (oficina que ha estat eliminada pel govern Rajoy). Haver cobert d'asfalt i ciment casa nostra durant l'etapa de vaques grasses ha tingut conseqüències en el paisatge, però també ha pertorbat l'equilibri natural de l'ecosistema mediterrani (vegeu pàgines 10 i 11).

Joan Llinares, president d'Acció Ecologista-Agró, considera que “al País Valencià no hi ha gestió mediambiental en el sentit que implica el terme, és a dir, en el sentit de polítiques que treballen per l'equilibri i la sostenibilitat ambiental, avaluant i ponderant els impactes i els seus efectes a mitjà i llarg termini”. Segons Llinares, “la Conselleria es limita a gestionar el territori des del punt de vista del seu aprofitament. No importa si les

Isabel Bonig, amb Alfonso Rus, president de la Diputació de València, durant la inauguració de les jornades sobre sostenibilitat agroforestal.

activitats que s'hi desenvolupen son depredadores, destructives, insostenibles i socialment injustificables. Quan apareix el conflicte ambiental, la Conselleria sempre està al costat de la part antimediu ambient”.

Gestionar el verd. La gestió de la forest és un dels talons d'Aquil·les de la Generalitat. L'abandonament del camp i de l'activitat agrícola ha provocat que en les últimes dècades la massa boscosa avance, sense que s'hi hagen articulat els instruments de gestió adequats. En l'actualitat, un 54% de la superfície del País Valencià, això és 1,2 milions d'hectàrees, correspon a massa forestal. Aquest gran volum de massa boscosa, unit als episodis de sequera, ha provocat un increment en el nombre d'incendis que són cada dia més recurrents i intensos, la qual cosa dificulta la recuperació de la coberta vegetal.

“La Conselleria es limita a gestionar el territori des del punt de vista del seu aprofitament”, diuen des d'Agró

La primavera passada, el Consell va aprovar el Patfor (Pla d'Acció Territorial Forestal), el document que marca les línies mestres de la Generalitat en la gestió de la forest. Sobre el paper, té per objectiu “revitalitzar” el sector forestal, i “dinamitzar-lo, tant econòmicament com socialment”. En el seu redactat, el Patfor mostra la seua aspiració de valoritzar els recursos de la natura, ja siga a través de l'explotació de la biomassa o amb el pagament pels serveis mediambientals. Tanmateix, el document ha trobat l'oposició tant dels ecologistes com d'algunes associacions de propietaris forestals. El Patfor, segons apunta l'ecòleg Andreu Escrivà, “parteix d'una visió productivista, més relacionada amb l'enginyeria forestal del segle XIX que no amb la biologia de la conservació”. Escrivà adverteix, a més, que “facilita la conversió de terrenys forestals en cultius, obri la porta a usos no forestals, estableix controls febles sobre les activitats, evita implementar la participació pública com cal i prioritza la silvicultura agressiva en lloc

de les repoblacions”. I hi afegeix: “El que fa el model Bonig és malvendre un recurs i un patrimoni de valor incalculable a preu de saldo”. Les declaracions de la consellera durant la inauguració de la II Jornada sobre Sostenibilitat Agroforestal en la Comunitat Valenciana, ara fa dues setmanes, són reveladores d'allò que el Partit Popular es proposa fer amb els boscos valencians. “Fins ara –va dir Isabel Bonig– s'ha protegit molt. Era absolutament necessari per augmentar la consciència social, però en aquests moments cal protegir únicament allò necessari, fer un pas enrere i arbitrar fórmules que permeten una gestió adequada del territori verd”.

Siga com siga, i més enllà de les intencions declarades, alguns fets posen en evidència la desprotecció a la qual s'està sotmetent la forest valenciana. La borsa d'agents forestals, els professionals que vetllen pel territori, està

congelada de fa anys de manera que no s'estan substituint les baixes. A això s'ha de sumar la disminució de recursos humans i tècnics durant les campanyes d'incendis (el 2009 hi havia 74 brigades d'emergència i 47 autobombes i ara només 53 i 39, respectivament).

Una cuirassa inconsistent. Tampoc als parcs naturals la situació és molt millor. L'Expedient de Regulació d'Ocupació (ERO) que va presentar l'empresa pública Vaersa –i que va enviar al carrer a 278 treballadors– ha deixat sota mínims el personal tècnic d'aquests paratges, de manera que s'ha atallat bona part de les tasques que aquests acomplien i que anaven des de l'atenció al públic en els centres de visitants fins al disseny de programes de reinserció de fauna i flora. Segons ha denunciat la Plataforma d'Afectats per l'ERO de Vaersa, s'està produint “el desmantellament encobert dels parcs naturals”. “S'està negligint la funció dels parcs naturals, que implicava la conservació de la biodiversitat i la preservació del patrimoni ecològic”,

critiquen. A més, com afegeix Andreu Escrivà, hi ha parcs naturals que, com ara l'Albufera, no compten amb Pla Rector d'Ús i Gestió, un instrument que és si fa no fa el manual d'instruccions d'un parc

No és, amb tot, l'única amenaça que els ronda. Segons denuncia Carles Arnal, ex-diputat a les Corts Valencianes i membre d'Acció Ecologista-Agró, el Consell ha habilitat els instruments legislatius necessaris per fer minvar la protecció legal dels 22 parcs naturals amb què compta el País Valencià. En concret, a través de la llei d'acompanyament de pressupostos, la Generalitat va introduir modificacions en la llei d'espais naturals protegits. Aquesta esmena, que no fou consultada amb els agents implicats, desvirtua els Plans d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN), l'instrument de planejament territorial amb què, a la pràctica, es defineix i protegeix l'àrea dels parcs naturals. Amb l'argument d'ajustar-se a la legislació bàsica de l'Estat, s'eliminen les àrees d'amortiment d'impacte, de manera que “es fa minvar el nivell de protecció d'una part dels parcs, que queden a l'empara de la normativa general”, critica Arnal. “Aquesta esmena va en la línia de les declaracions d'Isabel Bonig, qui opina que hi ha massa territori protegit”, apunta. “Entre unes coses i altres, el que està passant és que s'estan desmantellant *de facto* els parcs naturals”, opina aquest membre d'Acció Ecologista-Agró.

Les zones humides també han eixit malparades del corró de la llei d'acompanyament. Abans aquests espais tenien garantida la protecció tan bon punt s'identificaven. Amb les modificacions introduïdes en aquesta mena de *lleis granera* només gaudeixen de protecció si estan catalogades.

Les pressions sobre una franja litoral superpoblada i saturada pel turisme; la falta de decisió política en la gestió dels residus humans; la sobreexplotació d'uns rius cada volta menys cabalosos; la contaminació dels aqüífers a causa de l'activitat agrícola (com ocorre a la comarca de la Ribera); o la millora de la qualitat de l'aire són alguns dels reptes pendents en l'agenda mediambiental del País Valencià.

Violeta Tena